

PACIOLI

FLASH

Vrijwilligersstatuut

Een Wet van 3 juli 2005 (B.S. 29 augustus 2005) werkt een wettelijk statuut uit voor vrijwilligerswerk. Voortaan wordt een wettelijke omkadering voorzien voor de aansprakelijkheid en verzekering, de toepassing van het arbeidsrecht, de vergoedingen en de uitkeringsgerechtigde vrijwilligers.

Belastingaftrek voor risicokapitaal : uitvoeringsmaatregelen ingelast in het KB/WIB 1992

Vanaf aanslagjaar 2007 zullen ondernemingen kunnen genieten van een belastingaftrek voor risicokapitaal (notionele interestaftrek – zie ook *Pacioli* nr. 191). Deze aftrek werd ingevoerd bij Wet van 22 juni 2005. Het Koninklijk Besluit van 17 september 2005 last nu in het KB/WIB 1992 een aantal uitvoeringsbepalingen in naar aanleiding van deze wet. Het KB legt o.a. de regels vast voor de berekening van de belastingaftrek voor het eerste boekjaar en voor de toepasselijke rentevoet voor boekjaren die langer of korter zijn dan 12 maanden. Daarnaast actualiseert het KB ook het KB/WIB 1992 naar aanleiding van de wijzigingen die werden aangebracht door de Wet van 4 mei 1999 houdende diverse fiscale bepalingen (technische voorzieningen van verzekeringsondernemingen), door de Programmawet van 2 augustus 2002 (tax shelter) en door de Wet van 24 december 2002 (investeringsreserve).

Wij vestigen er uw aandacht op dat op maandag 14 november en dinsdag 15 november 2005 het Instituut telefonisch niet bereikbaar is.

Bestaande vzw's moeten zich voor 31 december 2005 in orde stellen

I. Statuten aanpassen vóór het einde van dit jaar

De tijd dringt opnieuw! Vzw's die rechtspersoonlijkheid hebben verkregen voor 1 januari 2004 kregen vorig jaar op de valreep één jaar uitstel. Maar de tijd vliegt en het eind van 2005 nadert met rasse schreden. Vzw's die nog niets hebben ondernomen, moeten er dus werk van maken om hun statuten in overeenstemming te brengen met de bepalingen van de Wet van 2 mei 2002 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen (B.S. 11 december 2002).

Hieronder maken wij een overzicht van de belangrijkste aandachtspunten.

II. Tien verplichte punten

II.1. Een overzicht

Uiteraard kan men in de statuten zowat alles opnemen wat men er wenst in te regelen. De wet schrijft slechts tien

I N H O U D

- **Flash** **1**
- **Bestaande vzw's moeten zich voor 31 december 2005 in orde stellen** **1**

verplichte punten voor. Het zijn de volgende (art. 2 V&S-wet) :

1. de naam, voornamen, woonplaats van iedere stichter, of ingeval het een rechtspersoon betreft, de naam, de rechtsvorm en het adres van de zetel;
2. de naam en het adres van de zetel van de vzw, alsook de vermelding van het gerechtelijk arrondissement waaronder zij ressorteert;
3. het minimumaantal leden, dat niet minder mag zijn dan drie;
4. de precieze omschrijving van het doel of van de doeleinden waarvoor de vzw is opgericht;
5. de voorwaarden en de formaliteiten betreffende toetreding en uittreding van de leden;
6. de bevoegdheden van de algemene vergadering en de wijze van bijeenroeping ervan, alsook de wijze waarop haar beslissingen aan de leden en aan derden ter kennis worden gebracht;
7. de wijze van benoeming, ambtsbeëindiging en afzetting van de bestuurders, de omvang van hun bevoegdheden en de wijze waarop zij die uitoefenen, ofwel alleen, ofwel gezamenlijk, ofwel als college, en de duur van hun mandaat;
 - a. *in voorkomend geval*, de wijze van benoeming, ambtsbeëindiging en afzetting van de personen gemachtigd om de vzw te vertegenwoordigen, de omvang van hun bevoegdheden en de wijze waarop zij die uitoefenen, ofwel alleen, ofwel gezamenlijk, ofwel als college;
 - b. *in voorkomend geval*, de wijze van benoeming, ambtsbeëindiging en afzetting van de personen aan wie het dagelijks bestuur van de vzw is opgedragen, de omvang van hun bevoegdheden en de wijze waarop zij die uitoefenen, ofwel alleen, ofwel gezamenlijk, ofwel als college;
8. het maximumbedrag van de bijdragen of van de stortingen ten laste van de leden;
9. de bestemming van het vermogen van de vzw ingeval zij wordt ontbonden, welk vermogen tot een belangenloze doelstelling moet worden aangewend;
10. de duur van de vzw ingeval zij niet voor onbepaalde tijd is aangegaan.

De statutenwijziging kan zowel bij authentieke als bij onderhandse akte worden verleden. De vorm van de initiële oprichtingsakte speelt daarbij geen rol.

Een aantal van hierboven vermelde punten vragen een korte toelichting.

II.2. Vermelding van de identiteitsgegevens van de stichters

Bestaande vzw's kunnen het eerste punt vergeten. In antwoord op een parlementaire vraag omtrent de toepassing van dit punt op de bestaande vzw's, antwoordde de Minister van Justitie dat deze verplichting enkel geldt voor nieuwe vzw's (Parl.Vr. nr. 242 van 21 april 2004).

II.3. Vermeldingen van de naam, het adres van de zetel en het gerechtelijk arrondissement waaronder de vzw ressorteert

De vermelding van het adres en het gerechtelijk arrondissement waaronder de vzw ressorteert is van het allergrootste belang. De sanctie is immers de nietigheid van de vzw.

II.4. Vermelding van het aantal leden – soorten leden

De vzw telt minimum drie leden. Wanneer men in de wet de woorden «lid» of «leden» leest, dan worden daarmee de zogenaamde effectieve of werkelijke leden bedoeld.

De effectieve leden vormen de algemene vergadering (AV) van de vzw en mogen uiteraard deelnemen aan de beraadslaging en de stemming van deze vergadering. Hun rechten en verplichtingen zijn in de eerste plaats vastgelegd door de wet. Zij kunnen als volgt worden samengevat :

- het recht op bijeenroeping van de AV (door 1/5de van de leden) (art. 6, lid 1);
- het recht om punten op de agenda te plaatsten (door 1/20ste van de leden) (art. 6, lid 1);
- het stemrecht op de algemene vergadering (art. 7);
- het recht om zich op de AV te laten vertegenwoordigen (art. 6, lid 2);
- het recht om uit te treden (art. 12, lid 1);
- het recht op bijzondere bescherming bij uitsluiting (art. 12, lid 2);
- het inzagerecht.

Deze rechten hoeven niet in de statuten te worden herhaald. Eventueel kunnen de statuten de uitoefeningsmodaliteiten regelen.

Naast de effectieve leden kan de vzw ook zogenaamde «toegetreden leden» hebben. Het zijn personen die een band hebben met de vzw en die voldoen aan de statutaire voorwaarden om als toegetreden lid te worden aanvaard. In principe nemen de toegetreden leden geen deel aan het maatschappelijke leven van de vzw, en hebben zij dus niet het recht aanwezig te zijn op de algemene vergadering.

Toegetreden leden «genieten» veelal van de activiteiten die de vzw ontplooit. De rechten en plichten waarvan sprake in de wet zijn niet op hen van toepassing. Wil men de toegetreden leden bepaalde rechten en verplichtingen toekennen (b.v. deelname aan de algemene vergadering, betaling van een jaarlijkse bijdrage, enz.), dan moeten deze in de statuten worden ingeschreven. De rechten en plichten van de toegetreden leden kunnen niet in een huishoudelijk reglement of een reglement van interne orde worden geregeld.

Zowel de effectieve als de toegetreden leden kunnen worden ingedeeld in categorieën. De statuten kunnen aan elke categorie bijzondere rechten toekennen. Zo kan voorzien worden dat elke categorie van de effectieve leden een aantal zitjes in de raad van bestuur mag invullen en voor elk zitje een aantal kandidaten zal voorstellen aan de algemene vergadering (principe van evenredige vertegenwoordiging van de leden in de raad van bestuur).

II.5. De precieze omschrijving van het doel of van de doeleinden waarvoor de vzw is opgericht

Teneinde misbruiken te voorkomen vereist de wetgever dat de statuten het doel of de doeleinden van de vzw op precieze wijze omschrijven. Ook deze verplichting is voorgeschreven op straffe van nietigheid van de vzw.

II.6. De voorwaarden en de formaliteiten betreffende toetreding en uittreding van de leden

Dit punt houdt natuurlijk nauw verband met de visie van de vereniging op het lidmaatschap.

Meestal maken de statuten hier een duidelijk onderscheid tussen de effectieve en de toegetreden leden. Voor beide soorten wordt veelal onderscheiden reeksen van voorwaarden omschreven. Ook de aanvaardingsprocedure kan verschillen : zo is het mogelijk dat de effectieve leden moeten worden aanvaard door de algemene vergadering, terwijl de toegetreden leden kunnen toegelaten worden bij beslissing van de raad van bestuur. De contractuele vrijheid is dus zeer ruim.

Elk lid kan uit de vzw treden door zijn ontslag te melden aan de raad van bestuur. Het recht op uittreding is het logische (omgekeerde) gevolg van het grondwettelijke recht op vereniging (art. 12, lid 1, V&S-wet).

Uiteraard is het wel belangrijk te bepalen in welke mate toetredende en uittredende leden verplicht zullen zijn de (jaarlijkse) lidmaatschapsbijdrage te betalen. Teneinde discussie te voorkomen is het raadzaam vast te stellen wanneer de bijdrage verschuldigd is en of ze al dan niet geheel of gedeeltelijk betaalbaar resp. terugbetaald is wanneer een lid in de loop van de betrokken periode toetreedt of uittreedt. Bovendien kunnen de statuten bepalen dat een lid die de

jaarlijkse bijdragen niet betaalde, geacht kan worden ontslagnemend te zijn. Deze statutaire clausule verhindert dat de vervelende procedure inzake uitsluiting van een lid moet worden gevolgd om een weerbarstige betaler buiten de vzw te zetten (art. 12, lid 1, V&S-wet).

Een lid dat uittreedt, dat ontslag neemt of dat wordt uitgesloten door de algemene vergadering, heeft geen aanspraak op het bezit van de vzw en kan betaalde bijdragen niet terugvorderen, tenzij de statuten anders bepalen.

II.7. De algemene vergadering

Nog steeds nauw verbonden met het lidmaatschap zijn de regels inzake de werking van de algemene vergadering : de bevoegdheid, de bijeenroeping, het voorzitterschap, de beraadslaging, de stemming, de bekendmaking van de genomen beslissingen, enz.

Belangrijk is dat de algemene vergadering aan macht heeft moeten inboeten ten voordele van de raad van bestuur. Voortaan heeft de algemene vergadering – net zoals in het vennootschapsrecht overigens – nog slechts de bevoegdheden die haar door de wet en bijkomend door de statuten zijn toebedeeld. De raad van bestuur beschikt daarentegen over de ruime «residuaire» bevoegdheid en kan alle handelingen en verrichtingen stellen die nodig of dienstig zijn voor de verwezenlijking van de doeleinden van de vzw.

De wet dicht de algemene vergadering de volgende bevoegdheden toe (art. 4 V&S-wet) :

- de wijziging van de statuten;
- de benoeming en de afzetting van de bestuurders;
- de benoeming en de afzetting van de commissarissen en het bepalen van hun bezoldiging ingeval een bezoldiging wordt toegekend;
- de kwijting aan de bestuurders en de commissarissen;
- de goedkeuring van de begroting en van de rekening;
- de ontbinding van de vereniging;
- de uitsluiting van een lid;
- de omzetting van de vereniging in een vennootschap met een sociaal oogmerk.

Gezien de wet vereist dat de statuten de bevoegdheden van de algemene vergadering omschrijven, moet dit lijstje van wettelijke bevoegdheden in de statuten worden overgeschreven. Het kan evenwel worden aangevuld (art. 4, 9° V&S-wet). Dergelijk statutaire bevoegdheidsuitbreiding ten voordele van de algemene vergadering zal in de regel een beperking inhouden van de bevoegdheid van de raad van bestuur en, zoals wij hierna zullen zien, niet tegenwerpbaar zijn aan derden, zelfs niet wanneer de statuten zijn bekendgemaakt in de Bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad*.

De algemene vergadering komt elk jaar bijeen om te beraadslagen en te beslissen omtrent de goedkeuring van de jaarrekening van het afgelopen jaar en de begroting voor het komende boekjaar. Gezien de wetgever geen regeling uitwerkte voor de kwijting aan de bestuurders en de commissarissen, is het aan te bevelen in de statuten te bepalen dat de jaarlijkse algemene vergadering ook zal beslissen omtrent deze kwijting.

In principe zullen enkel de effectieve leden het recht hebben aan de algemene vergadering deel te nemen. Zij moeten tenminste acht dagen tevoren worden opgeroepen (art. 6, lid 1, V&S-wet). Deze termijn mag uiteraard worden verlengd.

Behoudens de oproepingstermijn en de verplichting om bij de oproepingsbrief de agenda te voegen, zijn er geen andere wettelijke regels inzake de bijeenroeping. Daarom vereist de wet (art. 2, 6° V&S-wet) dat de statuten omschrijven hoe de bijeenroeping dient te gebeuren : per aangetekende post, per gewone post, per elektronische post, volgens de beslissing van de raad van bestuur, ... Men doet er ook goed aan te bepalen wie de bijeenroeping zal ondertekenen : de voorzitter, de secretaris, of eventueel meerdere personen.

Bij het nemen van besluiten mag niet van de agenda afgeweken worden, tenzij de statuten zulks uitdrukkelijk toelaten (art. 7, lid 2, V&S-wet).

Eenmaal opgeroepen met inachtneming van de wettelijke en statutaire bepalingen, kan de algemene vergadering op rechtsgeldig wijze plaatshebben. Merkwaardig is dat de wet niet vereist dat de statuten het verloop van de algemene vergadering omschrijven. Toch is raadzaam daaromtrent enige indicatie te geven, zo o.m. omtrent het voorzitterschap en de stemopneming, de notulering, enz.

De algemene vergadering kan rechtsgeldig beraadslagen ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. Zij beslist in de regel bij eenvoudige meerderheid (50 % + 1 stem) van alle stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden (art. 7, lid 1, V&S-wet). De wet voorziet bijzondere regels voor de uitsluiting van een lid (art. 12, lid 2, V&S-wet), voor de wijziging van de statuten (w.o. het doel) en de ontbinding van de vzw (art. 8 V&S-wet). Naast de wet kunnen ook de statuten bijzondere (strengere) voorwaarden inzake aanwezigheid en meerderheid voorzien.

Ingevolge de wet hebben alle leden een gelijk stemrecht (art. 7, lid 1, V&S-wet). Veelal bevestigen de statuten dat elk lid één stem heeft. Nochtans is een zgn. gewogen stemrecht niet uitgesloten: om bepaalde redenen kunnen op basis van een statutaire bepaling aan sommige leden meerdere stemmen worden toegekend (anciënniteit, inzet, oprichtersinspanningen, enz.).

Hou er ook rekening mee dat de leden bij volmacht kunnen verschijnen. Volmachten kunnen enkel aan andere leden

worden gegeven. Wil men volmachten aan niet-leden mogelijk maken, of wil men het aantal stemmen waarmee een volmachtdrager op de algemene vergadering kan optreden beperken, dan moet één en ander in de statuten worden vastgesteld (art. 6, lid 2, V&S-wet).

De wijze waarop de beslissingen van de algemene vergadering ter kennis worden gebracht van haar leden en derden moet verplicht in de statuten worden omschreven (art. 2, 6° V&S-wet). Dit punt vergt enige verduidelijking. Zowel de effectieve als de toegetreden leden van de vzw kunnen inzage nemen in het register van de leden, in haar boekhoudkundige documenten, alsook in de notulen en beslissingen van de organen van de vzw en van de personen die haar kunnen vertegenwoordigen (art. 10, lid 2, V&S-wet). Dit inzagerecht maakt de vzw voor de leden zeer transparant. Het inzagerecht wordt hierna verder toegelicht. Derden hebben geen inzagerecht, maar blijktens het lijstje van verplichte statutaire vermeldingen hebben de derden, zoals de leden overigens, het recht om kennis te nemen van de beslissingen van de algemene vergadering. Hoe dat kan gebeuren moet in de statuten worden omschreven. De leden hoeven daarbij niet dezelfde behandeling te krijgen als de derden. Zo kunnen de statuten bijvoorbeeld bepalen dat aan de leden een kopie van de notulen zal worden toegestuurd, terwijl de derden de notulen van de algemene vergadering kunnen inzien op de zetel van de vzw, eventueel na voorafgaand schriftelijk verzoek aan de raad van bestuur en na het maken van een afspraak.

II.8. De raad van bestuur

De raad van bestuur is belast met het interne bestuur van de vzw en diens vertegenwoordiging in en buiten rechte. De raad van bestuur vertegenwoordigt de vzw m.a.w. als eiser en als verweerder voor de rechtbanken, maar ook in contractuele relaties met derden (leveranciers, overheid, enz.) (art. 13, lid 2, V&S-wet).

De raad van bestuur is een collegiaal orgaan dat bestaat uit minstens drie bestuurders. Wanneer er slechts drie effectieve leden zijn, zijn er verplicht twee bestuurders, niet één meer, niet één minder. Het aantal bestuurders moet altijd minder zijn dan het aantal leden (art. 13, lid 1, V&S-wet).

De statuten omschrijven hoe de bestuurders worden benoemd, hoe ze ontslag kunnen nemen en hoe ze kunnen worden afgezet. Ook de duur van hun mandaat moet worden vermeld (art. 2, 7° V&S-wet).

De beslissingen van de raad van bestuur worden in de regel genomen bij eenvoudige meerderheid. Men kan in de statuten evenwel bijzondere meerderheden inschrijven voor alle of bepaalde beslissingen.

Zoals reeds aangegeven is de raad van bestuur bekleed met alle bevoegdheden die niet aan de algemene vergadering zijn toebedeeld. Zij beschikt over de zgn. residiaire of restbevoegdheid (art. 13, lid 2, V&S-wet). Deze bevoegdheidsomschrijving kan door de statuten worden beperkt (art. 13, lid 3, V&S-wet). De statuten kunnen bijvoorbeeld bepaalde beslissingen aan de voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering onderwerpen. De bevoegdheid kan ook worden opgedeeld tussen de diverse bestuurders, bijvoorbeeld op basis van hun kennis en ervaring. Dergelijke bevoegdheidsbeperkingen en taakverdelingen zijn intern geldig, maar kunnen niet aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet wanneer ze zijn bekendgemaakt. Dit betekent dat de vzw zich niet op de overtreding van deze interne regels kan beroepen teneinde zich te onttrekken aan de verbintenissen die in haar naam en voor haar rekening zijn aangegaan door de raad van bestuur. Weliswaar kan de vzw, wanneer zij schade heeft geleden door de handelingen die zijn gesteld met miskennis van deze interne regels, vergoeding vorderen van de ongehoorzame bestuurders. Het betreft een (interne) contractuele aansprakelijkheid die beoordeeld wordt overeenkomstig de regels van de lastgeving.

Statutaire bevoegdheidsbeperkingen en onderlinge taakverdelingen zijn dus niet tegenwerpbaar, maar kunnen evenwel nut hebben : door aan personen bevoegdheidsdomeinen toe te wijzen waarin zij een bepaalde expertise hebben wordt het risico op fouten immers beperkt. Dit zal uiteraard ook de vzw ten goede komen.

II.9. De delegatie van bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegdheden

De raad van bestuur kan zijn machten ook delegeren. De wet voorziet twee delegatievormen: de delegatie van de algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid (art. 13, lid 4, V&S-wet) en de delegatie van het dagelijks bestuur en de vertegenwoordiging voor wat dat bestuur aangaat (art. 13bis V&S-wet).

De wijze waarop deze delegaties kunnen worden toegekend, moeten in de statuten worden ingeschreven.

De delegatie van de algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid impliceert dat aan één of meerdere personen de bevoegdheid wordt toegekend om de vzw in en buiten rechte te vertegenwoordigen zoals in principe alleen de raad van bestuur (als collegiaal orgaan) dat kan. Het betreft dus een zéér ruime bevoegdheidsdelegatie.

De delegatie van het dagelijks bestuur is veel enger. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Cassatie heeft het dagelijks bestuur enkel betrekking op de handelingen of verrichtingen die niet verder reiken dan de

behoeften van het dagelijks leven van de vennootschap of de behoeften die de tussenkomst van de raad van bestuur niet rechtvaardigen om reden van zowel het minder belang dat zij vertonen als de noodzakelijkheid een vlugge oplossing te treffen.

In beide gevallen kan de delegatie gebeuren aan één of meerdere personen, die al dan niet bestuurder of lid zijn van de vzw. Wanneer meerdere personen worden aangeduid, moet men ook bepalen of zij alleen, gezamenlijk dan wel als college optreden. Wanneer zij gezamenlijk bevoegd zijn, staat men voor een zgn. twee- of meerhandtekeningsclausule waarbij de vzw slechts verbonden zal zijn wanneer de aangewezen personen samen tekenen (bijvoorbeeld : A-B of A-C). Moeten zij handelen als een college, dan is de vzw verbonden wanneer de meerderheid van de gedelegeerden akkoord gaan.

De hierboven omschreven (globale) bevoegdheidsdelegaties zijn, indien ze zijn bekendgemaakt, tegenwerpbaar aan derden. Beperkingen van de gedelegeerde bevoegdheden en eventuele taakverdelingen tussen de gedelegeerde personen kunnen daarentegen niet aan derden worden tegengeworpen. Ook hier zal bekendmaking van de beperkingen en onderlinge taakverdelingen geen soelaas bieden.

II.10. Het maximumbedrag van de bijdragen of van de stortingen ten laste van de leden

De statuten moeten bepalen welke maximumbijdrage de vzw van de leden kan eisen. De bedoeling van deze clausule is de leden en kandidaat-leden te verduidelijken welke financiële verplichtingen zij zich kunnen verwachten.

Wanneer de vzw bijkomende stortingen ten laste van de leden wenst te leggen (bijvoorbeeld naar aanleiding van bepaalde organisaties), dan moet zij dit in de statuten omschrijven en het maximumbedrag vastleggen.

II.11. De bestemming van het liquidatiesaldo

Wanneer de vzw is ontbonden, hetzij bij gerechtelijke beslissing, hetzij bij beslissing van de algemene vergadering, zullen de vereffenaars het passief aanzuiveren en eventueel de activa ten gelde maken. Het resterende vermogen, het zgn. liquidatiesaldo, mag onder geen beding worden uitgekeerd aan de leden. Dit zou in strijd zijn met één van de wezenskenmerken van de vzw, namelijk dat aan de leden geen stoffelijk voordeel mag worden verschaft (art. 1 V&S-wet).

De wet vereist dat de statuten de bestemming van het liquidatiesaldo moeten omschrijven. Dit saldo moet voor een belangeloze doelstelling worden aangewend.

Wanneer de statuten geen duidelijkheid verschaffen omtrent de bestemming van het liquidatiesaldo of wanneer de realisatie ervan overeenkomstig de statutaire bepalingen niet meer mogelijk is ten tijde van de afsluiting van de vereffening, zal de algemene vergadering over de bestemming beslissen. Zij zal daartoe, indien nodig, door de vereffenaars worden samengeroepen (art. 19, lid 2 V&S-wet).

Heeft de vzw geen leden meer of komen die niet opdagen, dan zullen de vereffenaars aan het actief een bestemming geven die zoveel mogelijk overeenstemt met het doel waarvoor de vzw is opgericht.

II.12. De duur van de vzw

Het laatste punt betreft de duur van de vzw. Indien geen duur is bepaald, wordt de vzw geacht te zijn opgericht voor onbepaalde duur.

III. Andere aandachtspunten

Naast de tien verplichte punten, dient men bij de aanpassing van de statuten oog te hebben voor het volgende.

III.1. Nationaliteitsvereiste

Tot 2000 dienden tenminste drie/vijfden van de leden van een vzw de Belgische nationaliteit te hebben, dan wel in het Rijk gevestigde vreemdelingen te zijn. Deze vereiste werd in 2000 geschrapt als zijnde strijdig met artikel 6 van het Verdrag van Rome (verbod op discriminatie op grond van nationaliteit). De statuten van sommige vzw's voorzien nog steeds een dergelijke bepaling. Het verdient aanbeveling deze te schrappen.

III.2. «Raad van bestuur» i.p.v. «raad van beheer»

Net zoals in het vennootschapsrecht spreekt men voortaan van de «raad van bestuur».

III.3. Inzagerecht

Het inzagerecht is een bijzondere nieuwigheid in het vzw-recht. Het verleent zowel de effectieve als de toegetreden leden de mogelijkheid om op de zetel van de vzw het register van de leden (1) te raadplegen, alsmede alle boekhoudkundige stukken van de vzw (2) en alle beslissingen en notulen van de algemene vergadering, van de raad van bestuur en van de personen, al dan niet met een bestuursfunctie, die bij de vzw of voor rekening ervan, een mandaat bekleden (3) (art. 10 V&S-wet).

De wet stelt dat de Koning de regels zal vaststellen die dit inzagerecht regelen.

Merkwaardig is dat tot op heden de Koning dit inzagerecht enkel en alleen heeft geregeld voor de toegetreden leden, daar waar er in de wet geen basis te vinden is voor de toekenning van dit recht aan dit soort leden. Meer in het bijzonder bepaalt artikel 9 van het KB van 26 juni 2003 dat de toegetreden leden inzage kunnen nemen na voorafgaand schriftelijk verzoek aan de raad van bestuur, die in onderling overleg met de verzoeker, datum en uur van de raadpleging zal vastleggen. Bovendien mogen de te raadplegen stukken niet worden verplaatst.

Voor het inzagerecht van de effectieve leden bestaat er nog geen uitvoerings-KB zodat daarover mogelijks moet worden nagedacht bij de aanpassing van de statuten.

Voor de bestaande vzw's die rechtspersoonlijkheid hebben verkregen vóór 1 januari 2004 treedt het inzagerecht pas in werking op 1 januari 2006. Voor de «nieuwe» vzw's traden de regels inzake het inzagerecht in werking op 1 januari 2005.

IV. Regels inzake statutenwijziging

Vele vzw's kiezen ervoor niet aan hun «oude» statuten te sleutelen, maar een volledig nieuwe tekst aan te nemen. Meestal werkt die praktischer en gaat deze werkwijze vlotter vooruit.

Alleen de algemene vergadering is bevoegd om de statuten te wijzen. Daarbij zullen ook de nieuwe regels inzake statutenwijziging moeten worden nageleefd. Deze zijn trouwens heel wat minder streng dat de vroegere regels.

Vooreerst moeten de wijzigingen uitdrukkelijk in de oproeping zijn vermeld. Wanneer men de oude tekst van de statuten vervangt door een nieuwe tekst, kan men dit als dusdanig in de statuten vermelden en een kopie van de nieuwe tekst toevoegen.

Van deze formaliteit kan eventueel worden afgeweken wanneer alle leden op de vergadering aanwezig zijn en instemmen met de beraadslaging en stemming omtrent de voor het eerst op de vergadering voorgestelde wijzigingen.

Bovendien zijn er nieuwe vereisten inzake aanwezigheid en beslissingsmeerderheid : (1) om geldig te kunnen beraadslagen en te stemmen moeten ten minste twee derden van de leden aanwezig of geldig vertegenwoordigd zijn; (2) een wijziging is alleen aangenomen met een meerderheid van twee derden van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden (art. 8, lid 1 en 2, V&S-wet). Zijn op de eerste vergadering minder dan twee derden van de leden aanwezig of vertegenwoordigd, dan kan een tweede vergadering worden bijeengeroepen, die geldig kan beraadslagen en de wijzigingen aannemen met een twee/derde meerderheid, ongeacht het aantal aanwezige of

vertegenwoordigde leden. Tussen de eerste en de tweede vergadering moeten minstens vijftien dagen verstrijken (art. 8, lid 4, V&S-wet).

De wijziging van het doel of de doeleinden van de vzw kan alleen worden goedgekeurd indien tenminste twee derden van de leden aanwezig of geldig vertegenwoordigd zijn. De doelwijziging is aangenomen wanneer ze ten minste een meerderheid van vier vijfden van de stemmen van de aanwezige of vertegenwoordigde leden bekomt (art. 8, lid 3, V&S-wet). Ook in voorkomend geval zijn twee vergaderingen mogelijk.

V. Ontbinding

Veel niet-actieve vzw's maakten van de gelegenheid gebruik maken om te ontbinden.

De algemene vergadering kan overgaan tot ontbinding met naleving van de meerderheden die zijn voorgeschreven voor de wijziging van het doel van de vzw (art. 20 V&S-wet).

In voorkomend geval zal de algemene vergadering ook één of meerdere vereffenaars aanduiden die de schulden zullen aanzuiveren en bij het einde van de vereffening het liquidatiesaldo een bestemming zullen geven overeenkomstig de statutaire bepalingen (art. 19 V&S-wet). De akten betreffende de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars vermelden hun naam, voornamen en woonplaats, of, ingeval het rechtspersonen betreft, hun naam, rechtsvorm en zetel.

VI. En dan naar de griffie ...

VI.1. Na wijziging van de statuten, ambtsbeëindiging en/of benoeming van mandatarissen

Eens de statutenwijziging is goedgekeurd, dient het bestuur zorg te dragen voor de neerlegging van de stukken ter griffie van de rechtbank van koophandel waar de vzw haar zetel heeft.

Welke stukken dient een bestaande vzw ter griffie neer te leggen (art. 26*novies*, § 1, lid 2, V&S-wet) ?

- de statuten;
- de akten betreffende de ambtsbeëindiging of de benoeming van bestuurders, van personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, van de personen gemachtigd om de vzw te vertegenwoordigen en van de commissarissen;
- de akten die wijzigingen aanbrengen aan deze stukken;
- een gecoördineerde tekst van de statuten.

Wanneer de «oude» tekst van de statuten wordt vervangen door een geheel nieuwe tekst, zal het volstaan enkel de nieuwe tekst neer te leggen. De oude statuten zijn dan van geen tel meer en de nieuwe tekst is meteen ook de gecoördineerde tekst.

Let er op dat de akten die betrekking hebben op mandatarissen van de vzw niet alleen melding dienen te maken van de omvang van de bevoegdheden en de wijze waarop zij die uitoefenen (alleen, gezamenlijk of collegiaal), maar ook van de naam, de voornamen, de woonplaats en de geboortedatum en -plaats van de mandataris. Betreft het een rechtspersoon, dan moet melding worden gemaakt van de naam, de rechtsvorm, het ondernemingsnummer en de zetel. Een rechtspersoon die benoemd wordt tot bestuurder van een vzw moet geen vaste vertegenwoordiger aanduiden (art. 9 V&S-wet).

De neer te leggen akten moeten in origineel worden neergelegd, d.w.z. ze moeten de originele handtekeningen dragen.

Bovendien zal de vzw de formulieren I en II (of bepaalde luiken ervan) moeten neerleggen teneinde minstens de tien verplichte punten die in de statuten moeten worden opgenomen te publiceren in de Bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad* (art. 26*novies*, § 2, V&S-wet). Denk er aan dat er sinds 20 juni 2005 nieuwe formulieren moeten worden gebruikt (KB 31 mei 2005, *B.S.* 8 juni 2005).

U doet er goed aan de instructies op de formulieren nauwkeurig te lezen. Wie de formulieren foutief invult riskeert wandelen te worden gestuurd.

Ook de benoemingen en de ambtsbeëindigingen moeten worden gepubliceerd.

Op de website van de Federale Overheidsdienst Justitie vindt men een tabel met een overzicht van welke formulieren men dient te gebruiken voor welke gebeurtenissen (www.just.fgov.be/nl/htm/help/vzw-pdf/asbl_NL.pdf).

Het tarief voor de bekendmaking van wijziging die betrekking hebben op bestaande vzw's bedraagt 101,16 EUR inclusief BTW.

De publicatiekosten kunnen betaald worden op één van volgende wijzen :

- per cheque uitgeschreven op naam van het *Belgisch Staatsblad*;
- per postwissel;
- per voorafgaande bankoverschrijving op rekening van het *Belgisch Staatsblad*;
- per voorafgaande storting op rekening van het *Belgisch Staatsblad*;
- per internationale overschrijving op rekening van het *Belgisch Staatsblad*.

De cheque, het ontvangstbewijs van de postwissel of het bewijs van betaling van de overschrijving of storting wordt bij het voor het *Belgisch Staatsblad* bestemde stuk gevoegd (luiken A en B van formulier 1).

Wanneer de betaling geschiedt met een bankoverschrijving of storting bestaat het bewijs ervan :

- hetzij uit een afschrift van het formulier van de overschrijving of de storting ten voordele van de rekening van het *Belgisch Staatsblad* (679-2005502-27) waarop de stempel is aangebracht van de financiële instelling die de overschrijving heeft verricht,
- hetzij uit een rekeninguittreksel of elk ander document dat bevestigt dat de betaling daadwerkelijk is verricht.

De betaling met een bankoverschrijving of storting moet in geval van een wijzigende akte het ondernemingsnummer, of in geval van een oprichting de naam en het adres van de zetel, bij de mededelingen vermelden.

De griffie zal zorg dragen voor de doorzending van de formulieren naar de diensten van het *Belgisch Staatsblad*. Binnen de dertig dagen na de neerlegging kunt u de publicatie van het neergelegde stuk raadplegen op de website van de Federale Overheidsdienst Justitie (www.just.fgov.be of www.staatsblad.be), link «Belgisch Staatsblad» onder «Referentiedatabank Rechtspersonen».

Wanneer u trouwens naar aanleiding van de statutenwijziging ook de zetel van de vzw zou wijzigen, moet u zich geen zorgen maken. U legt het dossier neer bij de griffie van de rechtbank van koophandel binnen dewelke u voorgaande zetel gevestigd is. Indien noodzakelijk zal deze griffie het dossier binnen de 15 dagen zelf doorzenden naar de nieuw bevoegde griffie.

VI.2. Na ontbinding

Vzw's die in ontbinding worden gesteld, moeten de beslissingen inzake de ontbinding en vereffening (de vereffeningvoorwaarden, de afsluiting van de vereffening en de bestemming van het actief, de benoeming en de ambtsbeëindiging van de vereffenaars) neerleggen in het verenigingsdossier. Deze beslissingen moeten tevens worden gepubliceerd in de bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad*. Toelichting met betrekking tot de te gebruiken formulieren vindt men eveneens in de tabel op www.just.fgov.be/nl/html/help/vzw-pdf/asbl_NL.pdf.

De tarieven zijn dezelfde als in geval van wijziging van de inschrijving.

VII. Het register van de leden

Naar aanleiding van de neerlegging van de akten houdende statutenwijziging, moet tevens een kopie van het register van de leden worden neergelegd.

Dit register wordt in origineel bijgehouden door de raad van bestuur op de zetel van de vzw.

De inhoud van het register is nauwkeurig door de wet omschreven: voor natuurlijke personen dienen de naam, de voornamen en de woonplaats te worden vermeld; voor rechtspersonen, de naam, de rechtsvorm en het adres van de zetel. Daarenboven moeten alle beslissingen betreffende toetreding, uittreding en uitsluiting van leden binnen de acht dagen na kennisname door de raad van bestuur worden ingeschreven in het register van de leden.

Enkel na een wijziging van het ledenbestand dient een gewijzigde kopie te worden neergelegd. Deze neerlegging dient te gebeuren binnen de maand te rekenen vanaf de verjaardag van de neerlegging van de statuten. Het is op deze datum dat de vzw rechtspersoonlijkheid verkreeg (art. 6*novies*, § 1, lid 3, V&S-wet).

Voor vzw's die voor de inwerkingtreding van de nieuwe V&S-wet rechtspersoonlijkheid verkregen, stelde zich de vraag welke datum in acht moet worden genomen. Immers deze vzw's verkregen de rechtspersoonlijkheid niet door neerlegging van hun statuten ter griffie, maar wel door de publicatie ervan in de Bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad*. In antwoord op een parlementaire vraag antwoordde de Minister van Justitie dat in voorkomend geval deze publicatiedatum in aanmerking moet worden genomen als «verjaardag» (Parl. Vr. nr. 243 van 21 april 2004).

Aan de slag nu maar ... Behoudens wanneer de termijn voor de aanpassing nogmaals wordt verlengd (maar daar kunt u maar beter niet op rekenen), moet u uiterlijk op 31 december 2005 de ganse procedure doorgelopen hebben. Gezien u rekening moet houden met oproepingstermijnen en de termijn die nodig is om een aantal voorbereidingen te treffen, is er nu geen tijd meer om het huiswerk op de lange baan te schuiven.

Luc Stolle

Meritius Advocaten – Lid stagecommissie BIBF

Noch deze publicatie, noch gedeelten van deze publicatie mogen worden gereproduceerd of opgeslagen in een retrievalsysteem, en evenmin worden overgedragen in welke vorm of op welke wijze ook, elektronisch, mechanisch of door middel van fotokopieën, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie staat in voor de betrouwbaarheid van de in haar uitgaven opgenomen info, waarvoor zij echter niet aansprakelijk kan worden gesteld. **Verantwoordelijke uitgever** : Marcel-Jean PAQUET, B.I.B.F. – Legrandlaan 45, 1050 Brussel, Tel. 02/626 03 80, Fax. 02/626 03 90 e-mail : info@bibf.be, URL : <http://www.bibf.be> **Redactie** : Gaëtan HANOT, Geert LENAERTS, Marcel-Jean PAQUET, Joseph PATTYN **Adviesraad** : Professor P. MICHEL, Ecole d'Administration des Affaires de l'Université de Liège, Professor C. LEFEBVRE, Katholieke Universiteit Leuven.